

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Πασχάλης Χαριζάνης
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Από τα μελισσοκομικά εργαλεία το βασικότερο είναι η κυψέλη. Το εργαλείο αυτό υφίσταται και τις περισσότερες φθορές, γιατί είναι εκτεθειμένη σε πολλές αντίξοες συνθήκες του περιβάλλοντος όπως βροχή, ήλιο, αέρα και κυρίως "καταπονείται" από το μελισσοκόμο κατά τις επιθεωρήσεις και μεταφορές. Οι κυψέλες του μελισσοκομείου έχουν αρκετά μεγάλο κόστος, συγκριτικά με τα υπόλοιπα μελισσοκομικά εργαλεία. Μερικά από αυτά τα εργαλεία όπως εργαλείο κυψέλης (ξέστρο), καπνιστήρι, μάσκα είναι αρκετά φτηνά και αντικαθίστανται εύκολα χωρίς μεγάλη δαπάνη, ενώ άλλα ακριβότερα όπως ο μελιτοεξαγωγέας, ο πάγκος απολεπισμού, τα μαχαίρια κ.ά., επειδή χρησιμοποιούνται λίγες μόνο φορές το χρόνο υφίστανται ελάχιστες φθορές και η συντήρησή τους αποβλέπει σε ένα καλό καθαρισμό μόνο και σωστή αποθήκευση, η δε διάρκεια ζωής τους είναι αρκετά μεγάλη και τις περισσότερες φορές εξυπηρετούν το μελισσοκόμο εφ'όρου ζωής. Έτσι λοιπόν όταν μιλάμε για συντήρηση μελισσοκομικού υλικού αναφερόμαστε περισσότερο στις κυψέλες και ελάχιστα στα άλλα μελισσοκομικά εργαλεία.

Η προμήθεια κυψελών σωστών διαστάσεων και καλής ποιότητας αποτελεί βασική προϋπόθεση για το μελισσοκόμο. Η προμήθεια μιας κυψέλης, άριστης κατασκευής, από πλευράς διαστάσεων και ποιότητας ξύλου έχει μεγαλύτερο κόστος, αλλά αποτελεί προϋπόθεση για ευκολότερη εργασία, καλύτερη προστασία του μελισσιού και μεγαλύτερη διάρκεια ζωής που ξεπερνά τα 25-30 χρόνια, με κάποια περιοδική συντήρηση, και η παραπάνω αυτή δαπάνη αξίζει το κόπο να γίνει χωρίς καμία αμφιβολία. Μία τέτοια κυψέλη, άριστης κατασκευής, όταν αγοράζεται καινούργια από το εργοστάσιο,

πριν ακόμα τοποθετηθεί σε αυτήν το σμήνος, πρέπει να υποστεί τη παρακάτω **διαδικασία προετοιμασίας:**

1. Βγάζουμε τα πλαίσια, τινάζουμε τις σκόνες από αυτά με βούρτσα, πινέλο ή πιστόλι αέρα και τοποθετούνται σε στοιβές μέσα στην αποθήκη.
2. Τοποθετούνται κατά ομάδες: πατώματα, βάσεις, καπάκια αφού ξεσκονιστούν και αυτά καλά με τον ίδιο τρόπο.
3. Οι ρόζοι καίγονται με φλόγιστρο για να φύγει το ρετσίνι γιατί συνήθως το ξύλο κατασκευής κυψελών είναι από πεύκο ή έλατο. Όσοι ρόζοι είναι μεγάλοι και κινούνται αφαιρούνται και αντικαθίστανται με τάπες ξύλινες, ιδίων διαστάσεων που συγκοιώνται καλά με ξυλόκολλα.
4. Όλα τα τμήματα της κυψέλης, πλην των πλαισίων, βράζονται με λάδι εσωτερικά και εξωτερικά. Χρησιμοποιείται κυρίως το λινέλαιο για γρηγορότερη απορρόφηση και στεγνώμα στην παρακάτω αναλογία: 2 μέρη λινέλαιο + 1 μέρος νέφτι + 0,2 μέρη στεγνωτικό. Στο μίγμα προσθέτουμε λίγο έτοιμο μίνιο κόκκινο για να φαίνονται εύκολα τα μέρη που λαδώνονται και για να κλείνουν οι μεγάλοι πόροι. Αφού στεγνώσει το πρώτο χέρι συνήθως μετά 1 ή 2 ημέρες εφαρμόζεται και ένα δεύτερο μέσα και έξω. Το λάδι αλείφεται με πινέλο, πιστόλι βαφής ή εμβαπτίζοντας τα διάφορα τμήματα μέσα στο μίγμα.

5. Αφού στεγνώσει το δεύτερο χέρι (μετά 1-2 μέρες) στοκάρουμε τις γωνίες και όποιες άλλες χαραμάδες υπάρχουν και αφού ξεραθεί ο στόκος τρίβεται με γυαλόχαρτο. Πολλοί μελισσοκόμοι αντί στόκου χρησιμοποιούν ξυλόκολλα αναμεμιγμένη με πολύ ψιλό πριονίδι, που προμηθεύονται από το εργοστάσιο κατασκευής των κυψελών (πριονίδι τριβής). Αν χρησιμοποιήσουμε κόλλα αντί στόκου η εργασία αυτή γίνεται πριν λαδωθεί η κυψέλη και στη συνέχεια αφού τριφθεί εφαρμόζουμε το λάδι.
6. Όταν απορροφηθεί καλά το λάδι βάφεται η κυψέλη μόνο εξωτερικά 2 φορές με βελατούρα. Συνήθως η βελατούρα στεγνώνει γρήγορα και είναι βασικό υπόστρωμα κυρίως χρώματος λευκής απόχρωσης.
7. Όταν στεγνώσει και το δεύτερο χέρι βελατούρας βιδώνονται οι συνδετήρες, χρησιμοποιώντας κατάλληλο οδηγό για τη σωστή τοποθέτηση τους.
8. Μετά μόνο εξωτερικά βάφεται με 1 ή 2 χέρια όλη η κυψέλη με μια καλής ποιότητας λαδομπογιά (ρεπολίνη). Η βελατούρα και η λαδομπογιά αραιώνονται με νέφτι ή διαλυτικό. Από τα τμήματα της κυψέλης μπορούμε αν θέλουμε να βάψουμε και εσωτερικά μόνο τον πυθμένα της κυψέλης (για καλύτερο καθαρισμό).
9. Η βαφή στη λαμαρίνα του καπακιού ξεφλουδίζει γρήγορα, γι' αυτό θέλει πίο συχνό βάψιμο. Για το βάψιμο και την προστασία της κυψέλης έχουν χρησιμοποιηθεί διάφορα ακρυλικά, μονωτικά και βερνίκια που αμφισβητείται όμως η αξία τους γι'αυτό δεν τα αναφέρουμε.

Αν ακολουθηθεί η παραπάνω διαδικασία βαφής και περιποίησης της καινούργιας κυψέλης και την προσέχουμε στις διάφορες εργασίες ίσως δεν χρειαστεί να αντικατασταθεί στη διάρκεια της μελισσοκομικής μας ζωής. Έχουν διατηρηθεί κυψέλες 35 χρόνια και πάνω και παρέμειναν λειτουργικές.

Τα χρώματα που χρησιμοποιούνται για τη βαφή συνήθως είναι ανοικτά με συνηθέστερο το λευκό. Αποφεύγονται τα σκούρα χρώματα μαύρο, μπλέ βαθύ, κόκκινο γιατί απορροφούν την ηλιακή ακτινοβολία και ανεβάζουν τη θερμοκρασία του εσωτερικού της κυψέλης, ιδίως το καλοκαίρι, αντίθετα με τα ανοικτά χρώματα που αντανakλούν την ακτινοβολία και διευκολύνουν τη ρύθμιση της θερμοκρασίας στο εσωτερικό της κυψέλης από το μελίσσι.

Η συντήρηση των παλιών κυψελών αποσκοπεί στην αντικατάσταση παλιών συνδετήρων, στο κάρφωμα σχισμάτων που δημιουργούνται στο ξύλο με δίκαρφα, στην αντικατάσταση σάπιων ποδαριών, στο τρίψιμο της μπογιάς όπου "πετάει" και τέλος στο εξωτερικό βάψιμο με λαδομπογιά. Οι παραπάνω εργασίες γίνονται αφού το μελίσσι έχει μεταφερθεί σε άλλη κυψέλη. Συγχρόνως γίνεται και απολύμανση με κάψιμο με φλόγιστρο του εσωτερικού της κυψέλης. Οι εργασίες αυτές εκτελούνται συνήθως το χειμώνα ή όταν δεν έχει αρκετή εργασία ο μελισσοκόμος. Θα πρέπει να γίνεται αυτή η συντήρηση κάθε χρόνο σε τόσες κυψέλες του μελισσοκομείου ώστε να ολοκληρώνεται κάθε 5-6 χρόνια. Η σωστή προετοιμασία της κυψέλης και η συντήρησή της, είναι εργασία απαραίτητη και φανερώνει μελισσοκόμο συνεπή και προσεκτικό.